

Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>. – Назва з екрана.

2. Конвенція про захист прав та основоположних свобод 04.11.1950 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004. – Назва з екрана.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України : наук.-практ. ком. /за ред. В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. – Київ : Юстиніан, 2012. – 1217 с.

4. Кримінальний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / відп. ред. : С. В. Ківалов, С. М. Міщенко, В. Ю. Захарченко. – Харків : Одиссей, 2013. – 1104 с.

5. Михеєнко М. М. Проблеми розвитку кримінального процесу в Україні: вибрані твори / М. М. Михеєнко. – Київ : Юрінком Інтер, 1999. – 240 с.

Туцька Ірина Михайлівна, курсант 3 курсу Прикарпатського факультету (м. Івано-Франківськ) НАВС
Науковий керівник: старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін та оперативно-розшукової діяльності Прикарпатського факультету (м. Івано-Франківськ) НАВС, кандидат юридичних наук *Процюк О. М.*

ОБ'ЄКТИ ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ДЛЯ ВПІЗНАННЯ

Пред'явлення для впізнання – це самостійна слідча (розшукова) дія, що проводиться з метою встановлення тотожності, подібності або відмінності наданих для ознайомлення декількох предметів або окремих осіб з тими, які очевидець (свідок, потерпілий, підозрюваний) сприймав за певних обставин розслідуваної події [1, с. 25].

Перелік об'єктів, які пред'являються для впізнання, визначений статтями 228–230 КПК України, зокрема: особи (свідки, потерпілі, підозрювані), речі, труп [2, с. 119–120].

Хоча чинний КПК України не містить переліку речей, які можуть пред'являтися для впізнання на практиці, як правило, ними є предмети побутового вжитку, одяг, тварини, транспортні засоби, споруди, ділянки місцевості та інші [1, с. 25–26].

Досліджуючи процесуальну і криміналістичну літературу, ми дослідили, що класифікація видів впізнання характеризується неузгодженістю саме за ознакою об'єктів пред'явлення для впізнання.

Так, одні науковці до кола таких об'єктів відносять: а) будь-які предмети матеріального світу, які раніше спостерігала особа за обставин, що мають значення для розслідування (у тому числі живих осіб, трупів, тварин, будівлі тощо); б) окремі частини різноманітних предметів матеріального світу; в) фотографічні і художні зображення предметів або їх частин; г) фотознімки скульптурних портретів, виготовлених за методом професора М. М. Герасимова; д) зліпки зі слідів ніг і різних предметів; є) зліпки і муляжі з обличчя і окремих частин тіла невпізнаних трупів [3, с. 62].

Інші до переліку таких об'єктів включають: живих осіб, трупи, предмети та документи, тварин (птахів), приміщення й окремі ділянки місцевості. Законодавець не має можливості навести вичерпний перелік об'єктів матеріального світу, відносно яких може виникнути необхідність пред'явлення для впізнання [4, с. 158; 5, с. 90].

Як бачимо, при розгляді питання про коло об'єктів, які можуть бути пред'явлені для впізнання в теорії не сформовано єдиної думки. Так, до кола об'єктів, які можуть бути пред'явлені для впізнання, включають: живих осіб; трупи людей та їх частини; предмети і документи; тварин та їх трупи; ділянки місцевості, приміщення і споруди [6, с. 226; 7, с. 378]. Ю. М. Корухов, М. В. Жогін, поруч з раніше зазначеними, відносять до числа об'єктів, які можуть бути пред'явлені для впізнання, рукописи текстів [8, с. 7; 9, с. 410]. У криміналістичній літературі до об'єктів впізнання відносять також маски з обличчя, що виготовлені після смерті особи, зліпки окремих частин тіла [10, с. 301], хоча вірогідність та значущість для практики впізнання саме таких об'єктів викликає значні сумніви [7, с. 398].

Серед об'єктів, що найчастіше пред'являють для впізнання є саме речі та особи. Річ, що підлягає впізнанню, пред'являється особі, яка впізнає, в числі інших однорідних речей одного виду, якості і без різких відмінностей у зовнішньому вигляді, у кількості не менше трьох [1, с. 28; 2, с. 120].

Процесуальні особливості пред'явлення для впізнання речей полягають у тому, що, окрім наявності специфічних ознак, ця річ

не повинна існувати в єдиному екземплярі. У випадку, коли однорідних речей з річчю, яку необхідно пред'явити для впізнання, не існує, то особі пропонується пояснити, за якими ознаками вона впізнала річ, яка їй пред'являється в одному екземплярі. У такому випадку навіть за наявності у пам'яті зовнішніх ознак досить важко на перший погляд визначити, ця річ є оригіналом, чи може бути копією [11, с. 195].

Особа, що підлягає впізнанню, пред'являється особі, яка впізнає, разом з іншими особами тієї ж статі, яких має бути не менше трьох і які не мають різких відмінностей у віці, зовнішності та одязі [2, с. 119]. Науковці вважають, що впізнання живих осіб провадиться у випадках, коли: особа, яка підлягає пред'явленню, не була раніше відома свідкові, але спостерігалася ним у зв'язку зі злочинною подією; свідок знав раніше пред'явлену особу, але не може дати необхідних даних про неї [12, с. 204]. До ознак, за допомогою яких можна ідентифікувати об'єкт (такі, які мають кримінальне процесуальне значення доказу), віднесені: зовнішній вигляд особи та «інші прикмети», голос і хода людини [13, с. 384].

Із наведеного вище можемо зробити висновок, що коло об'єктів, які прописав законодавець у КПК в повному обсязі не розкривають зміст і значення такої слідчої (розшукової) дії як пред'явлення для впізнання. Для більш повного і точного тлумачення об'єктів, які можуть пред'являтися для впізнання, на нашу думку, слід віднести: об'єкти матеріального світу, особу, тварин і трупа. Тварин доцільно виділити окремо, адже це жива істота, яка не наділена ознаками людини, а саме: інтелектом, емоціями, правом самостійно розпоряджатись своїм життям, а також ознаками, які прямо вказані в нормах ч. 9 ст. 228 КПК України, а об'єкти матеріального світу включають в себе більше коло предметів (документи, приміщення й окремі ділянки місцевості). Вважаємо, що усі зазначені об'єкти мають бути відображені у нормах КПК України, адже такі неточності можуть призвести до неправильного застосування норм кримінального процесуального закону.

Список використаних джерел

1. Бишевец О. В. Тактико-психологічні засади пред'явлення для впізнання / О. В. Бишевец // Форум права. – 2015. – № 1. – С. 24–31.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України: чинне законодавство із змінами та допов. станом на 22 берез. 2017 р.: офіц. текст. – Київ : Алерта, 2017. – 290 с.
3. Криміналістика (актуальные проблемы) : учеб. пособие. – М. : Академия МВД СССР, 1988. – 149 с.
4. Чаплинський К. О. Тактика проведення окремих слідчих дій : монографія / К. О. Чаплинський. – Дніпропетровськ : Дніпропетр. ун-т внутр. справ, 2006. – 308 с.
5. Лук'янчиков Є. Д., Ляк'нчиков Б. Є. Законодавче регулювання ідентифікації об'єктів за слідами пам'яті / Є. Д. Лук'янченко, Б. Є. Лук'янченко // Вісник кримінального судочинства. – 2016. – № 1. – С. 88–94.
6. Кузьмічов В. С. Криміналістика: навч. посіб. / В. С. Кузьмічов, Г. І. Прокопенко. – Київ : Юрінком Інтер, 2001. – 368 с.
7. Коршиков М. В. Современные предъявления для опознания и класификация проблемы его видов / М. В. Коршиков // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. – 2013. – Т. 26 (65). – № 1. – С. 394–400. – (Серия «Юридические науки»).
8. Корухов Ю. М. Предъявление для опознания на предварительном следствии и в суде / Ю. М. Корухов. – М. : Юрид. лит., 1969. – 135 с.
9. Руководство для следователей / отв. ред. Н. В. Жогин. – М. : Юрид. лит., 1971. – 752 с.
10. Криміналістика : учебник / отв. ред. Н. П. Яблоков. – 2-е изд. – М. : Юристь, 2001. – 718 с.
11. Чупрікова І. Л. Деякі особливості процедури допиту та пред'явлення для впізнання, які впливають на допустимість отриманих результатів / І. Л. Чупрікова // Право і суспільство. – 2015. – № 6. – С. 192–196.
12. Кофанов А. В. Криміналістика: питання і відповіді : навч. посіб. / А. В. Кофанов, О. Л. Кобилянський, Я. В. Кузьмічов та ін. – Київ : Центр учбової літератури, 2011. – 280 с.
13. Бобонич Є. Ф. Місце ідентифікації за уявними образами під час проведення впізнання в системі форм криміналістичної ідентифікації / Є. Ф. Бобонич // Порівняльно-аналітичне право. – 2015. – № 4. – С. 382–385.